

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Trošarina na vino. V zadnjem »Slov. Gospodarju« se nam je v članku o trošarini na vino vrnila pomota. Pravilno se mora glasiti: »Če vinogradnik ne stanuje na področju tiste občine, v kateri se nahaja njegov vinograd, potem mu finančna direkcija na prošnjo lahko dovoli iz vinograda za hišno uporabo največ do 200 litrov. (Dozdaj je bilo samo 100 litrov, v bodoče se bo torej lahko dovolilo do 200 litrov.)

Pletarska šola v Ptuj. Sprejem učencev. Pletarstvo zamore kot domača obrt nuditi mnogim, posebno takrat, kadar kmetijsko delo počiva, lep zaslužek. S to obrtjo si pa lahko ustvarijo svoj obstoj tudi one osebe obojega spola, katere vsled svoje pohabljenosti ne morejo opravljati drugih poslov in je njih življenjski obstoj odvisen le od milosti svojcev, javnosti ali občine. Državna pletarska šola v Ptuj ima namen izvežbati v pletarstvu in vrboreji, praktično in teoretično osnovni šoli odrasle učence in jih usposobiti v dveh šolskih letih pletarskim pomočnikom. Stednjic pa po dovršeni učni dobi pomaga do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Učna doba traja dve leti. Kbt redni učenci in učenke se sprejmejo v I. letnik šolskega leta 1930/31, ki se prične 1. septembra 1930 oni, ki so dovršili z dobrim uspehom najmanj osnovno šolo. Učenci prejmejo šolske potrebščine brezplačno, morajo se pa za časa učne dobe sami vzdrževati. Za vpis je potrebno, da predlože krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, pri mladoletnih pa tudi izjave staršev, odnosno varuha, da bodo skrbeli za vzdrževanje učenca.

Sirašna suša v Ameriki. V Ameriki že traja suša celih osem tednov in je povzročila poljedelstvu 500 milijonov dol. škode. Bo grozovito slaba letina in gospodarski propad, ako ne bo dežja, ker je vročina neznosna. Vse je prepričano, da bo znašala letošnja letina 40 do 50 odstotkov manj nego v navadnih letih. Koruze sploh ne bo. Radi slabe košnje so morali živinorejci po farmah zaklati velik del živine in bodo zelo

pogrešali naraščaj. V neznosni vročini uspeva edino še pšenica, katero name ravajo uporabljati radi pomanjkanja koruze za krmiljenje živine. Zelo opasna nevarnost za velika mesta je pomanjkanje mleka radi prepričle prehrane goveje živine. Na stotine gozdnih in travniških požarov je bilo v državah ob Missisipiju. Reke so se posušile in iz mnogih krajev poročajo, da poginjajo ribe. Celo za pitno vodo je stiska in stane na primer v zapadni Virginiji čaša vode 5 centov. Več sto oseb je umrlo radi solnčarice. Letošnja suša je najhujša v zadnjih 57 letih.

Nekaj iz zgodovine konjskih dirk. Konjske dirke so gotovo toliko stare kakor zgodovina človeštva. Pisane podatke o pravih konjskih dirkah v današnjem smislu imamo iz srednjega veka. V srednjem veku so gojili brze konje bogati knezi ter vojvode. Znano je, da je posedal vojvoda Wirtemberški lepe mlade žrebce. V nemškem mestu Marbach je bila v srednjem veku žrebčarna, ki je bila last vojvode. Z žrebčarno je bilo združeno pokrito dirkališče ter dirkalni most, kjer so se vežbali v hitri ježi vojvode in plemiči. Nemško mesto Stuttgart je posedalo poseben travnik, na katerem so prirejali konjske dirke. Omenjeno mesto je bilo še lastnik s peskom posute dirkalne ceste, ki je peljala iz Stuttgarta v Cannstatt. Javne dirke so posejali domačini in tujci. Povabila k dirkam so razposlali na volilne kneze ter stanove. V vabilih so bili navedeni natančno dirkalni pogoji in darila. Dirkalna vabila so nabili tudi na mestna vrata in sicer mnogo pred pričetkom dirke. Zgodovinsko dokazano je, da je priredil vojvoda Urh Wirtemberški 3. maja 1511 posebno znamenito dirkalno veselico, za katero so bila razposlana vabila že celo leto pred pričetkom. Dirkalni prostor je bil dolg eno miljo in je bil prirejen med Neekarweichlingen in Beningen. Na konjih so jezdili (dirkali) ob tej priliki dečki. Cilj je bil kup slame. Prvo darilo je bila srebrna kupa, drugo lok,

tretje meč. Opisana je tudi še konjska dirka v nemškem mestu Nördlingen leta 1495. Ob tej priliki je prejel konj zmagovalec, ki je bil last Eberharda starejšega Wirtemberškega, 18 seznjev najboljše svile. Svilen darilo najboljšemu konju dirkaču je poslal kardinal.

Avtomatične vremenske postaje v območju severnega tečaja. Približno 4 milijone kvadratnih kilometrov obsega površina krog severnega tečaja, na kateri se tvori vreme, ki je odločilnega pomena za celi svet. Krog severnega tečaja je ono središče, kjer se drže nakopičeno zračni toki, ki so prihrumeli proti tečaju iz smeri ravnika (ekvatorja). Ti zračni toki se pretvorijo baš na površini krog tečaja v ciklone (viharje), ki razsajajo po Severni Ameriki, Evropi in Aziji. Ti vetrovi, ki se razlivajo po severnem delu zemeljske oble, utisnejo tem krajem poseben vremenski značaj glede: temperature, padavin in vetrovnihih prilik. Ako bi bilo mogoče natančno opazovati vremenske prilike ob severnem tečaju, bi bila lahkota, natančno prerokovati vreme ne le za en dan, ampak za cele tedne v naprej. Zanesljiva vremenska prerokovanja bi bila neizmerne pomena v gospodarskem oziru in glede tujskega prometa. Znano je, da ni severno od 85 stopinje severne širine nobene trde zemlje in da so tukaj vremenske prilike tako slabe, da izključujejo stalno človeško bivanje. Lansko leto so zgradili Rusi na otoku Cooker (80 stopinj 19 minut severne širine) radijo postajo za opazovanje vremena. To je dosedaj najbolj severna vremenska opazovalnica, s katere pošiljajo potom radijo valov dnevna vremenska opazovanja na severu po celem svetu. Drugo leto bo otvorila Danska posebno radijo postajo ob rtu Kolubia na Grantovi deželi (84 stopinj severne širine). Ta postaja bo še vedno oddaljena od severnega tečaja 650 km. Ker si obetajo učnjaki toliko od vremenskih beležk z najbolj severnih pokrajin, kjer je bivanje človeku onemogočeno, so sklenili na predlog ruskega znanstvenika

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Sem so zahajali preprosti ljudje. S tega prostora se je prišlo v manjšo sobo, kamor so zahajali le boljši gostje; krčmar je skrbno pazil ter ni dovolil, da bi v to sobo prišel kak človek, ki ne spada med takozvane boljše ljudi.

Lega te gostilne je bila ugodna, ker je bil v neposredni bližini trg, kjer so se vršili sejmi in je bil vsled tega najbolj živahen promet. Tako je postala ta krčma najbolj znana, to pa ne samo radi ugodne lege, marveč tudi radi izborne kapljice, ki se je tam točila, in radi dobre kuhinje, iz katere je bilo vsakemu postreženo po želji.

Bilo je v prvi polovici meseca sušca leta 1670. Po prejšnjih toplih dnevih je naenkrat nastalo neprijetno vreme. Začel je pihati najprej jug, ki pa se je kmalu spremenil v mrzel veter, ki je prinesel tudi sneg. Črez Pohorje so potegnili temni oblaki in začelo je snežiti. Mladina se je snega razveselila, starejši pa ne, zlasti oni ne,

34

kojim je sneg ustavil započeto delo na polju in po vinogradih v mestni okolici.

Simon Pahernik, tedanji gostilničar, je stal tisti večer prav dobre volje v svoji točilnici. Bil je bolj male, čokaste postave, rdečega obraza, s katerega je sevala dobrodušnost. Na glavi je nosil malo zeleno čepico, ki je pokrivala precejšnjo plešo. Nič mu ni bilo ljubo, če je kdo preveč govoril o njegovi pleši, zlasti ako so ga gostje v razposajenosti dražili, češ, da ni treba prižigati zvečer svetilke, ker daje že svetla gostilničarjeva pleša zadostno svetlobo. Brke, ki so bile že nekoliko sive, so bile navihane, po tedanji šegi je tudi nosil brado lepo pristrizeno.

Bil je prav zadovoljen, saj je sklenil tedenški račun ter ugotovil, da je bil zaslužek prav dober. V njegovo gostilno so zahajali ne samo duhovniki, ampak tudi plemenitaši ter se krepčali v posebni sobi s kipečim Pekerčanom ali pa Ljutomerčanom.

Tudi služinčad raznih plemenitašev je zahajala vsak večer v to gostilno, kjer so pili ter se zabavali s takrat najbolj običajno igro — s kocanjem. Zgodilo se je, da so se v tej kleti prav dobro imeli in so postali zelo glasni, če je zlezlo sladko vince žejnim pivcem preveč v lase, in

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike
so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
o Mariborn, Koroška c. 5

Moltašanova, da bodo namestili na raznih najbolj severnih točkah avtomatične vremenske postaje, katere bodo spustili na večni led iz aeroplanov. Nekatero od teh naprav se bodo gotovo obnesle in pošiljale po širnem svetu s pomočjo radija kar same brez človeške vodilne roke vremenska opazovanja iz krajev, ki odločujejo glede vremena celemu svetu. Poročilom avtomatičnih vremenskih postaj bodo sledile sigurne vremenske napovedi najboljših tozadevnih strokovnjakov in znanstvenikov.

Viničarska kreditna zadruga.

Občni zbor.

Kakor se ob raznih jubilejnih prilikah postavljajo spomeniki, tako smo si ga postavili enako tudi mi viničarji ob desetletnici obstoja naše »Strokovne zveze viničarjev«. Toda ta naš spomenik ni kak dragocen kamen ali soha, marveč živ organizem, ki se bo razvijal vedno dalje in višje ter bo postajal vedno mogočnejši. Za spomin desetletnice naše in organizirane viničarske borbe smo si ustanovili »Viničarsko kreditno zadrugo«, to je, našo lastno in stanovsko hranilnico in posojilnico. Svoj sedež ima v prostorih tajništva »Strokovne zveze viničarjev« v Slamnjaku nad Ljutomerom.

Dne 1. julija 1930 je že začela ta zadruga redno poslovati in dne 27. julija je že imela svoj prvi izredni občni zbor. Treba je bilo še spremeniti pravila, izvoliti nadzorstvo in potrditi pravilnike o podružnicah zadruga, ki se bodo ustanovile v vseh viničarskih krajih, kjer so že viničarji organizirani. Načelnik zadruga je podal pri tej priliki pregled stanja zadruga v teh 27 tih dnevih njenega obstoja, katero pa je nad pričakovanje zadovoljivo. Članov je štela zadruga do tedaj že 60, ki so vsi plačali deleže. Vloženega denarja je bilo v teh dneh pri zadrugi vsega skupaj 36.781 Din. Celotni denar-

ni promet v teh dnevih pa je znašal 76.517 Din. Na podlagi tega se najlepše kaže naša strokovna zavest, ker ta denar je izključno le viničarski in pa dejstvo, da smo imeli viničarji popolnoma prav, da smo se odločili za lastno kreditno zadrugo, ker le po njej se bode merila naša skupna gospodarska moč in zraven strokovne organizacije se vodila najuspešnejša borba za našo čimvečjo gospodarsko in socialno neodvisnost od vsakogar. Te številke in v tako kratki dobi nam čisto jasno pokazujejo, kaj lahko zmoremo viničarji, samo če le hočemo. Naše moči je treba samo zbrati, ne pa jih pustiti raztresene, pozabljene in nevidne, kakor se je to dogajalo dosedaj. Ako imajo drugi stanovji svoje banke in denarne zavode, ni res, da mi viničarji niti ene zadruga ne bi mogli. Ako vidimo, da je kaj takega koristno drugim, nikoli ne more biti škodljivo nam. Samo več zavesti, več skupnosti in zupanja v lastno združeno moč je treba, pa bo vse šlo. Koliko težko prisluženega in celo pristradanega viničarskega denarja je šlo že drugim v korist. Zato pa sedaj vsak po svojih močeh skušajmo popraviti zamujeno. — Predvsem se zavedajmo, da bomo nalagali svoje prihranke, bodisi večje ali manjše le pri svoji zadrugi. Predvsem naši mladini se nudi sedaj najlepša prilika, da začne s štedenjem na redne mesečne in obvezne vloge. Naj bi ne bilo viničarja, ki bi ne bil član

svoje kreditne zadruga in plačal vsaj enega deleža. Veljati mora povsod načelo: »Svoji k svojim«, in v tem je naša rešitev.

*

Cene in sejmska poročila.

Borove štuke za korita, late, krajinke, škodle (šindeli) za strohe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 9. avgusta so pripeljali špeharji na 32 vozov 43 komadov zaklanih svinj; kmetje 7 voz krompirja, 17 čebule, 6 sena in 4 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 30 Din, špeh 17—24, krompir 0.75—2, čebula 3, seno 65—80, slama 45—55. Pšenica 2, ječmen 1.25—1.50, oves 1.25—1.50, kuzuza 1.75—2, proso 2.50, fižol 2.50—3, grah 8. Kokoš 30—45, par piščancev 30—70, raca 18—20, gos 30—60, domači zajec 6—35. Česen 16, buče 1—4, gobe 2.50—3, jabolka 4—6, hruške 8—10, slive 4—10, breskve 14—18, grozdje 14—16. Mleko 2.50—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, jajca 0.80—1.25, med 15—18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 8. avgusta 1930 je bilo pripeljanih 335 svinj in dve kozi; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad od 125 do 150 Din; 7 do 9 tednov stari od 200 do 250 Din; 3 do 4 mesece stari od 300 do 350 Din; 5 do 7 mesecev stari od 450 do 500 Din; 8 do 10 mesecev stari od 650 do 850 Din; eno leto stari od 900 do 1100 Din. 1 kg žive teže pa so prodajali po Din 11 do 13; 1 kg mrtve teže pa po Din 15 do 17. Prodanih je bilo 186 svinj.

NAŠA DRUŠTVA

Svečina. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 24. avgusta popoldne ob 3. uri v grajski nakletki veliko veselico »Obmejni domovinski dan«. Na sporedu je 14 jako zanimivih točk: godba, petje, (moški in mešani zbor), deklamacije, igra s predhodnim predavanjem itd. Nudila se bodo vsakovrstna jedila, alkoholne in brezalkoholne pijače. — Iskreno vabljeni vsa okoliška društva, posebno pa sosedna!

Jarenina. V nedeljo dne 17. avgusta, popoldne po večernicah, vprizori Marijin vrtec pod okriljem Katoliškega prosvetnega društva v Jarenini štiridejanko »Sirota Jerica«. Vsi starši in prijatelji otrok iskreno vabljene! — Katoliško prosvetno društvo si je nabavilo nove kulise, pripravne za vse izpremembe, ki jih lahko ob tej priliki vidite!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Fantovski dan za župnije Cirkovce, Ptujška gora, Hajdina, Sv. Vid in Sv. Lovrenc se vrši v nedeljo, dne 24. avgusta tega leta pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Ob pol 10. uri služba božja, pridigal bo prof. g. dr. Jeraj iz Maribora; nato je fantovsko zborovanje zunaj

Ste naročeni na list

NEDELJA

(Zhaaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podoben verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihaneec — postane redovnik« in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

dobrodušni gostilničar je imel včasih dosti opravka, da je napravil med pivci red.

Vsled slabega vremena tisti večer ni bilo dosti gostov »Pri slonu«. Med redkimi gosti je bil mestni birič Jožef Krpan, uslužben pri tedanjem mestnem sodniku Valentinu de Beurgo, mož orjaške postave, z dolgo že precej sivo brado ter močnim gromečim glasom. Bil je svojemu gospodu nad vse vdan in zvest v službi; ravno tako je tudi spoštoval mestnega pisarja Jakoba Kodra, ki je bil napram njemu vedno ljubeznjiv. Ker je bil v tej službi že dolgo let, se je čutil skoro domačega v hiši mestnega pisarja, ter mu je tudi bilo znano vse, kar je bilo v zvezi s to družino.

Usoda nesrečne Monike je tudi njemu šla k srcu, saj jo je poznal od njenega rojstva, jo pestoval kot dete ter se veselil, ko se je razvijala kakor rožica. Da je postala žrtev strasti nečimernega grofa Thurna, ni mogel pozabiti, saj je bil tudi sam oče ter je imel hčer Ciliko, s katero je dosti občevala nesrečna Monika. Vedel je tudi, da je dosti kriv tiste nesreče grof Tatenbah, ki je dal svojemu prijatelju sredstva za izvršitev zločina, saj tako je slišal govoriti mestnega pisarja Jakoba Kodra.

Vsled tega je razumljivo, da Jožef Krpan ni

maral grofa Tatenbaha, še manj pa njegovega slugo, lokavega Boltažarja Ribla, o katerem je vedel, da je nekak zaupnik svojega gospoda v vseh ljubezenskih in drugih zadevah in je gotovo tudi imel svoje prste vmes, ko je grof Thurn stegnil svoje roke po pisarjevi hčeri.

Z mestnim biričem sta bila mestna nočna čuvaja Andrej Rebernik ter Ivan Frank. Bila sta srednje velike postave z dolgo brado ter zaduhlega obraza. Temu se ne more čuditi, ker njuna služba je taka, da morata biti na straži, dočim drugi v svojih posteljah sladko spiyo. Bedenje zmanjšuje človeške moči, in da se te zopet poživijo, je najboljšo zdravilo čaša vinca rujnega ali pa požirek dobre žganjčke. In teh zdravil, hvala Bogu, ni manjkalo. Po svojih poslih sta prišla v vse gostilne gledat, ali je vse v redu in ali se gostilničar drži policijskega časa. Da li so se takratni gostilničarji strogo držali svojih predpisov ali ne, o tem nam kronika ne poroča. Zunanja podoba mestnih nočnih čuvajev pa je pričevala, da sta obadva bila stroga v spoštovanju policijske ure ter uradno poslužna v izpraznjevanju kozarcev, da ne bi prekoračenje policijske ure trajalo pre dolgo.

To noč je bila posebno naporna služba, ker je

cerkve z govori fantov in petjem. Po večernih se uprizori pretresljiva Meškova igra »Pri Hrastovih« s primernim uvodom in petjem. Fantje, sosodni in domačini, pripravite se fe sedaj!

Skofljska zveza društva »Krščanska šola« v Mariboru ima svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 25. avgusta, ob 9. uri v dijaškem semenišču v Mariboru, Koroševa ulica 12. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila odbornikov. 3. Volitev ene tretjine odbornikov. 4. Slučajnosti.

Sv. Trije kralji v Slov. gor. V naši romarski cerkvi se bo vršil v nedeljo dne 31. avgusta velik mladeniški shod za srednje Slovenske gorice. Pridigoval bo profesor Jeraj, na zborovanju po pozni službi božji pa nastopi več odličnih govornikov. Opozorjamo že sedaj mladeniče lenarške dekanije in sosodnih dekanij, da agitirajo za veliko udeležbo, da bo ta mladeniški tabor veličastna manifestacija za sv. Cerkev in za versko življenje, pa tudi za rodoljubno delovanje v slavo naši jugoslovanski državi.

Sv. Barbara v Haložah. Dne 24. avgusta nastopijo v dvorani tukajšnjega Katoliškega prosvetnega društva naši gimnazijci z veselo igro »Naši dijakji«, spisal Dragotin Kete, ter z več komičnimi prizori. Dijaki zapoje na odru tudi več lepih narodnih pesmi pod vodstvom domačega g. organista. Pričetek predstave je ob 15. uri. Kdor si hoče privoščiti ta dan za par dinarjev poštene zabave, naj pride v dvorano pri sv. Katarini, k predstavi naših dijakov!

Pasijon v Savinjski dolini. Odsek Prosvetnega društva na Polzeli priredi v dneh od 14. do 24. avgusta Kristusovo trpljenje in smrt »Pasijon« popolnoma z lastnimi močmi. Predstave se vršijo po sledečem redu: v četrtek dne 14. avgusta ob 8. uri zvečer, v petek na praznik dne 15. avgusta, v nedeljo dne 17. in drugo nedeljo dne 24. avgusta pa vselej ob treh popoldne, vedno v prostorih zgornje tovarne. Društvo si je nabavilo za ta namen popolnoma nov oder znotranje površine 60 m. Vse potrebne kostume dobi iz Ljubljane.

Svetovna produkcija Ford-tovarne je znašala v maju za osebne in tovarne vozove, vračunavši za inozemske tovarne odposlane jednote, skupno 191.813 komadov. Od tega odpade na Ameriko 165.636, na eksport 26.177 komadov.

Sramotljivost. Mati je fantka okregala, in mu nato rekla: »Nič te ni sram!« Fantek: »Mama, kako se pa pozna, da je človeka sram?« — Mati: »Ves rdeč postane po obrazu!« Fantek: »Kako pa to, da se naš stric Jaka le na koncu nosa sramuje?« Zdaj pa ni več dobil odgovora.

Zvito. Kmetica je zbolela in prišel je zdravnik ter nezaupno vprašal: »Ali tudi lahko plačate?« — Kmet je spustil par zlatnikov na mizo: »Te dobite, če ozdravite ali usmrtilite mojo ženo.« Po preteku enega tedna je žena umrla. Prišel je zdravnik po obljubljeni denar. Kmet ga vpraša: »Ali ste ozdravili mojo ženo?« — Zdravnik: »Žal ne!« — »Ste jo usmrtili?« — »Bog obvaruj!« — »Potem pa tudi ne morete zahtevati denarja! Srečno!«

V neki družini so imeli novoporočnega, bogatega strica. Mali nečak se mu nekoč približa in ga naivno zaprosi: »Striček, zapri oči!« Stric: »Zakaj pa, Jurček?« — Mali: »Ata je rekel, ko boš zatisnil oči, bomo dobili mnogo denarja.«

Ljudska Samopomoč v Mariboru naznanja, opetovano vsemu cenj. občinstvu Slovenije, da nimajo naši poverjeniki nobene pravice do kakšnega inkasa; v znak prijave sprejme stranka od poverjenika začasno potrdilo pristopa s podpisom poverjenika in poštno položnico. Priznavamo le plačila po naših poštinih položnicah, oziroma nakaznicah in direktna plačila v naši pisarni. Vsak poverjenik se ima izkazati z našim društvenim pooblastilom.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Gradbena dela na naši novi cesti so se pričela v četrtek dne 7. avgusta. Poseben tehnik vodi dela na naši cesti in na cesti Maribor—Sv. Lenart. — Sadna trgovina je že živahna. Tri tvrdke nakupujejo jabolka, med temi tudi Sadjarska zadruga iz Maribora. Ta je priredila nedavno krasno uspel poučen shod. Dvorana je bila polna hvaležnih poslušalcev. Izčrpno in vele-

zanimavo nam je razložil žalostni današnji gospodarski položaj nadrevizor Pušenja. Ravnatelj Rudi pa nam je razložil pomen sadjarske zadruge ter načine spravljanja. Da nam bo mogoče izvršiti vse načrte, moramo biti zdravi, zato nas je na tem shodu opozoril zdravnik dr. Kramberger na jetiko, da se je obvarujemo z vsemi močmi. Vsem trem gospodom govornikom srčna hvala! Shod ne bo ostal brez sadu.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Niso še skoraj zvonovi utihnili, ki so zapeli slovo našemu vzornemu možu in ceravenemu ključarju Mašlinu Zlodnjak, že nam je zopet kruta smrt ugrabila enega izmed najboljših mož, veleposestnika Simona Toplak iz Mostov, ki je mirno v Gospodu zaspal v 57. letu svoje starosti. Bil je pravi vzor krščanskega moža in očeta. V njegovi hiši so imeli prostor skoro vsi nabožni in krščanski listi. Njegova radodarna roka je bila odprta za vsakega reveža, ki je potrkal na vrata. Da je bil zelo priljubljen, je pričal njegov pogreb, ki se ga je kljub slabemu vremenu udeležilo veliko število ljudstva. Svojo služinčad je navajal le k dobremu in krščanskemu življenju, v čemur bi ga morali posnemati vsi gospodarji. Njemu bodi vsemogočni Bog obilen plačnik, njegovi 97 let stari materi, ženi in otrokom pa izročimo svoje iskreno sožalje!

Sv. Križ pri Rogoški Slatini. Posestniki, ki so bili v naši župniji od toče prizadeti in ki želijo, da bodo deležni podpore (semenskega zita), morajo pristopiti kot člani v Kmetstvo zvezo. Kajti pri tej dobrohotni podpori pridejo v poštev samo člani Kmetске zveze. Kateri se še niste vpisali, storite to čimprej. Vpisovanje se vrši v kaplaniji in pri zaupnikih Kmetске zveze.

Maribor. V kn.-šk. dijaško semenišče so sprejeti: Anžel Feliks od Sv. Antona v Slov. gor., Čeh Franc od Sv. Bolfenka v Slov. gor., Drevenšek Anton od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, Duh Andrej iz Beltincev, Fideršek Jakob od Sv. Lovrenca na Drav. polju, Gorišek Karol iz Nove cerkve, Gungl Stanislav iz Jarenine, Halas Štefan iz Črensovcev, Jeza Ludvik iz Črne gore pri Ptuj, Kandolf Alojz iz Dola pri Hrastniku, Kregar Alfonz iz Sv. Pavla pri Preboldu, Lapuh Janez iz Artič, Lorber Stanislav iz Sv. Jurija v Slov. gor., Lužnik Janez iz Št. Janža pri Dravogradu, Novak Andrej iz Ljutomera, Petelinšek Ludovik iz Frankolovega, Petruša Stanislav iz Šmarja pri Jelšah, Planinšič Jožef iz Remšnika, Planinc Maks iz Trbovelj, Rojs Srečko iz Sv. Ruperta v Slov. gor., Slatinšek

s ptujskega polja vlekel mrzel veter, poleg tega sta naletavala dež in sneg, da sta bila mokra do kože. Zato jima je bilo po godu, da ju je povabil mestni birič na kocke za merico vina. Dobro sta vedela, da Krpan ni stiskač ter rad plača, če tudi kaže rezultat igre na drugega plačevalca.

Sedeli so v skritem kotu, da jih ne bi zapazil kak gospod, ki je znan z mestnim sodnikom ter bi mu morda povedal, kje opravljajo čuvaji mestnega reda in miru svojo službo. Pred njimi je stal vrček dobrega Pekarčana in da so imeli primerno podlago za alkohol, so prigriznili nekoliko mesa, ki jim ga je podaril mesar Matija Kebrač. Temu sta namreč pomagala vjeti divjega bika, ki je ušel njegovim pomagačem, ker se mu ni ljubilo iti v klavnico.

Stara ura na sajasti steni se je vzbudila in kukavica je zakukala sedmo uro; bil je torej čas večerje.

Navadno je bilo v tem času v gostilni prav živahno, kajti proti večeru so prihajali meščani, posebno obrtniki v prvo sobo, da si odpočijo od dela in truda ter zopet okrepijo zrahljano zvezo med dušo in telesom. Navadno so prihajali ti-le: Peter Paumgarten in Andrej Felber, ki sta vplivala zvonove; z njima se je družil kovač Matija

Anthauer, zlatar Arnold Just ter medar Franc Golob. Tudi poštar Ivan Peret, ki je kot prvi izvrševal to službo v Mariboru, je prišel po dovršenem poslu kaj rad sem in vedel vsak dan povedati, kakšna gospoda se je vozila danes od Trsta in Ljubljane skozi Maribor proti Gradcu in Dunaju.

Njega so radi poslušali, ker je znal povedati vse do zadnjih podrobnosti in še tako neznatno novico opisati tako zanimivo, da so nekateri pozabili zapreti usta, ko je pripovedoval to in ono, bodisi resnično ali pa izmišljeno.

Tudi učitelj Martin Pistor ter Nikolaj Storf sta dostikrat prišla, da oplakneta šolski prah, če tudi je bila plača bolj pičila.

Gostilničar Pahernik je ravnokar sedel k mizi, da zavžije malo večerjo, ki mu jo je dala njegova žena Tona skozi malo odprtino v steni. Za danes večer je vedel, da ne bo več gostov, zato si je hotel malo odpočiti ter si je natočil kozarec Jeruzalemca, da ga malo pogreje, ker je vino bilo dosti hladno.

V tem trenutku se odprejo vrata sobe in vstopil je Boltažar Ribl, ravnokar odslovljeni sluga grofa Tatenbaha.

Ko ga gostilničar zagleda, se takoj dvigne,

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskanice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.502

Telefon interurb. št. 2113

Jožef iz Sv. Frančiška v Savinjski dol., Uršič Henrik iz Vidma, Vogrin Jožef od Sv. Jakoba v Slov. gor.

Sv. Pankracij. V današnjih časih naglega življenja, oziroma doživljanja se vedno bolj množi število obiskovalcev naših prelepih in čudovitih gor, hribov in izletnih točk. V pravi meri in redu naj se vrši obisk omenjenih krajev, pa bo imelo vse najboljše posledice za telesno in dušno kulturo. Ena izmed mnogih prekrasnih točk naših izletov in letovišč je znani Sv. Pankracij na severni meji naše ljube domovine. To upoštevajo tudi sosede Nemci, ki mnogokrat obilno prihajajo na Sv. Pankracij z izrazom najlaskavejših pohval na krasoto, ki jo nudi razgled s te točke. Sv. Pankracij je lepa, pred štiri-desetimi leti pozidana, pa še danes nedovršena cerkev, kakor bi morala biti; svetovna vojna je pač to onemogočila. Sedaj pa je nujno treba streho te cerkve popolnoma popraviti in deloma, če bo mogoče, z novo nadomestiti. Kako je danes pomanjkanje denarja, vemo, in kako ga primanjkuje za take reči, vemo še bolj. Zato priredi bralno društvo na Remšniku loterijo 12. oktobra letos, ki je postavno dovoljena, da bi se iz čistega dohodka moglo vsaj glavno storiti pri popravilu strehe. Slovenska javnost se vljudno naproša, naj ne zavrača srečk, ki se prodajajo v ta namen, in naj se ne jezi, oko se oglašijo kedaj odposlanci loterijskega odbora s prošnjo za kak dobitok. Dobitki bodo res lepi in razmeroma dragi. Srečke so po 5 Din in skoro vsaka deseta bo zadela ker jih je vseh le štirinsoč, dobitkov ho pa, kakor se more sedaj sklepati, okrog 400. Kdor kaj daruje, kar ima vrednost do 100 Din se mu bo odbor pismeno zahvalil in imena bodo vpisana v spominsko knjigo pri Sv. Pankraciju. Mariborčani so se z darili že znajno odlikovali in prošeni so še za nadaljne prispevke. Gre za dobro stvar in kulturni sloves naše domovine, ker cerkev je dobesedno na meji, kamor prihajajo obilni drugi državljani. Združene moči dosežejo vse, zato nikar ne odrecite svoje pomoči v prosep loterije za Sv. Pankracija.

Vuzenica. Častilcem Marijinim: Na prijaznem gričku pri cerkvi Marija na Kamnu bo na Veliko Gospojnico velik cerkveni shod. Ob devetih bo tiha sveta maša, ob 10. uri slovesna pridiga in asistirana sveta maša ter procesija z Najsvetejšim. Morda še ena sveta maša. Tudi priložnost za sprejem svetih zakramentov.

St. Peter pri Mariboru. V zadnji seji občinskega odbora se je pred prehodom na dnevni red predsedujoči župan z lepimi besedami

epominjal tako rano preminulega občinskega odbornika in bivšega župana Ljudevita Fluherja ter omenjal velike zasluge pokojnika, ki si jih je pridobil za šentpetersko občino. — Za predsednika občinskega kmetijskega odbora je bil mesto umrlega Ljudevita Fluherja izvoljen župan Jakob Sande, njegovim namestnikom pa Franc Pavlinič. — Viničarski tabor je dobro uspel. Tabor je pozdravil tudi župan v imenu občine. Referati so bili času in potrebam viničarjev primerni. Le da bi padli na rodovitna tla in da bi skrb in briga voditeljev viničarske organizacije za dobrobit viničarjev ne bila brezuspešna. — Podružnica Matere božje na Gorci se je pričela pretekli teden popravljati. Bila pa je zunanost že tudi res potrebna popravila. Ko bo lepa in priljubljena cerkev dobila novo zunanjo obleko, bo pa zares zopet kinč šentpeterske župnije. — Kupci za sadje se pridno oglašajo. Pridni in vzorni naši sadjarji bodo letos prišli na svoj račun. Marsikateri starokopiten posestnik se danes kesa, da je bil modrim naukom o umni sadjereji giuh. Naj pa mlajši to popravijo, kar so predniki zagrešili.

St. Peter pri Mariboru. Pri podružnici Matere božje na Gorci se vrše popravila na stolpu in na strehi. Bila so nujno potrebna. Radi teh popravil izostane letos na Veliko Gospojnico služba božja na Gorci. Pač pa se vrši redno kakor vsako leto velik romarski shod na Malo Gospojnico dne 8. septembra. Natančnejši spored se bo v »Gospodarju« še naznanil.

Hoče. Nedavno smo pokopali vrlo družbenico Marijino in vzorno mladenko Milko Štern, ki je bila marljiva sotrudnica pri naših društvih. Do časa bolezni je bila tudi cerkvena pevka. Kako je bila pri vseh priljubljena, je pokazal njen pogreb, katerega so se udeležila vsa tukajšnja društva in številna množica drugega ljudstva. Ob odprtem grobu se je poslovil od rajne domači vlč. g. dekan, ki je slavil njene zasluge na društvenem in cerkvenem polju. V imenu društev pa je izpregovoril poslovilne besede mladenič Anton Vernik. Domači cerkveni pevci so ji na domu, pri cerkvi in na pokopališču zapeli v slovo pretresljive žalostinke. Vsi, ki jo smo poznali, jo ohranimo v hvaležnem in trajnem spominu. Draga Milka, naj ti bo Bog za vse tvoje delo in ves tvoj trud bogat plačnik!

Brezole pri Račjem. Kakor cvetka si cvetela, ali zarano si zvenela: tako nam je zapel zvonček vaške kapelice v Brezolah dne 27. julija ter nam naznanil smrt vrlo, marljive

in vzorne mladenke Fingušt Lenike. V najlepšem cvetju mladosti 21 let jo je Vsemogočni iz te solzne doline presadil v nebeški raj. Bog kliče k sebi najraje one, katere ljubi. Rajna je bila Marijina družbenica ter se je pridno udeleževala sestankov in naukov, rada je prejela svete zakramente ter ji je bil Gospod tudi ob zadnji uri milostljiv. Pogreb rajne Lenike se je vršil dne 29. julija. Pri hiši žalosti so se domača dekleta poslovila od nje z ganljivo žalostinko. Prihitele so tudi družbenice iz cele slivniške fare z društvenim križem ter ji izkazale zadnjo čast. Pogreba se je tudi udeležila velika množica občinstva od blizu in daleč. Nagrobnico ji je zapel slivniški cerkveni pevski zbor. Rajna je bila velika podpora svoji sestri, katera jo bo težko pogrešala. Ko so ihteli okoli nje domači, jim je mirno rekla: »Ali ne veste, da moram iti k svojemu očetu in k materi, katera sta nas že davno zapustila?« Bila je res tudi položena v skupni grob k svojim staršem, kakor si je želela. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo ostalim pa naše iskreno sožalje!

Fram. V nedeljo, dne 20. julija smo položili k večnemu počitku našo dobro mater Marijo Ledinek iz Planice v starosti 61 let. Pokojnica je bila skrbna gospodinja, blaga žena ter ljubeča mati. Zapušča moža, štiri sinove in štiri hčere. Na svidenje nad zvezdami!

Sv. Miklavž na Dravskem polju. Prosto-voljno gasilno društvo Sv. Miklavž na Dravskem polju priredi v nedeljo dne 17. avgusta ob 15. uri dobrodelno tombolo pri gostilni g. Kaca ob cesti, v korist društva za gasilne naprave.

Polica, Sv. Peter pri Gornji Radgoni. V Polico bomo dobili za občinsko kapelo nov bronast zvon. Nekateri so obljubili kot prispevek lepe svote in se sedaj naprošajo, da dajo obljubljeno in po možnosti še več!

Sv. Avguštin v Halozah. Častilci in romarji sv. Avguština, pozor! Ker je letos 1500letnica smrti sv. Avguština, se bo obhajala dne 23., 29. in 30. avgusta slovesna tridnevica. Natančnejši spored bo objavljen v prihodnji številki »Gospodarja«. Cerkveno predstojništvo bo imelo na razpolago lepe, umetne podobice sv. Avguština. V tisku je tudi knjižica »Sveti Avguštin«. V njej boste lahko čitali kratko opisano življenje svetnika, pa tudi zgodovino podružne cerkvice. Krasile jo bodo lepe pokrajinske slike iz Haloz. Romarji se boste lahko vrstili na posamezne dneve. Eni lahko pridejo v četrtek, eni v petek, eni v soboto in tudi še v nedeljo. Torej še enkrat: Pozor!

Zopet nov zvezek Karl Mayevih spisov

izšel

namreč

II.

zvezek

„PO DIVJEM KORDISTANU“

z vsebino: V teči - Iz ječe slovo Amadije. Cena 13 Din.

Naroča se pri

Celovški knjigarni, Maribor

privzdigne zeleno čepico ter pozdravi došlega gosta z vso spoštljivostjo. Ostal je zvest hvalevredni navadi, če tudi je bil bogat, da je rad sam postregel gostom, posebno duhovnikom in plemičem, če je imela natakara brhka Lonka preveč posla. Danes pa je šla obiskat bolno mater in tako je moral sam streči gostom.

»Dobro došli, gospod Boltažar,« pozdravi Pahernik z vso vljudnostjo, ki je prirojena pravemu krčmarju, »kako me veseli, da vas zopet enkrat vidim v svoji kleti, že dolgo niste bili pri meni. Le kar sedite, danes je prostora dovolj. Še nekaj polen vržem v peč, da bo bolj toplo, za pijačo in prigrizek takoj poskrbim. Recite mi, iz katerega soda naj vam natočim, da vam bo bolj dišalo?«

»Danes mi prinesite žolča mesto vina,« reče Boltažar čemerno, »ta bi bil bolj primeren za moje razpoloženje.«

»E, kaj pa se je pripetilo,« vpraša krčmar sočutno, poišče velik vrč s pokrovom iz omare ter ga postavi pred Ribla, »kaj pa je, da se moj ljubi gost, komorni sluga Njegove Svetlosti grofa Tatenbaha, tako kislo drži, kakor bi ocet pil?«

»Nič več sluga, ne komorni, pa tudi ne nekomorni,« zagodrnja Boltažar, prime stol, si ga

postavi k mizi ter krepko potegne iz vrča, napolnjenega s Pakerčanom, »nimam nobenih časti več, gospod Pahernik, konec je gosposke službe za vedno.«

Stari krčmar je stal kakor odrvenel. Še le čez nekaj časa pride do sape ter vpraša:

»Kaj mi pravite, gospod Boltažar, osebni in najbolj čislani sluga Njegove Svetlosti grofa Erazma Tatenbaha, vendar niste...«

»Odslovljen,« poseže vmes Ribl, »da, tako je, gospodar Simon. Ivan Boltažar, osebni sluga grofa Erazma Tatenbaha, je odpuščen.«

»Nemogoče,« vzklikne krčmar ter sklene roki, »vas, ki ste bili desna roka gospoda grofa, brez katerega skoro niti sprehoda ni napravil, vas bi bil odpustil, pa kako je to prišlo tako naglo?«

»Kako da se je to zgodilo,« odvrne Ribl ter zopet krepko potegne iz vrča, »no, gospod grof je zopet enkrat bil siten ter je imel svoje muhe, katere morajo najbolj občutiti njegovi služabniki. Danes pa si je izbral mene ter me napodil iz hiše, kakor goljufa in tata.«

Krčmar Pahernik je gledal kakor bi padel s nebes in je zopet sklenil roke.